

GAZETA GIEŁDOWA

TYGODNIK FINANSOWO-GIEŁDOWY I GOSPODARCZY

Czy zbliża się kryzys?

Kwestia: czy zbliża się kryzys? czy już się rozpoczął, czy też dopiero niezadługo wybuchnie? czy będzie krótki i niezbyt ciężki, czy też przewlekły i męczący? — zaprzęta uwagę wszystkich, którzy zastanawiają się nad biegiem wydarzeń gospodarczych. Kwestia ta codziennie w niezliczonych artykułach i dyskusjach jest roztrząsana i w najrozmaitszy sposób rozstrzygana.

Dotyczy ona przeważnie, olbrzymiej części świata, gdzie stosunki gospodarcze są mniej lub więcej oparte na zasadach liberalistycznych, na zasadach wolnej gry podaży i popytu. Przede wszystkim, dotyczy ona dwóch najpotężniej rozwiniętych i największych organizmów gospodarczych, jakimi są: Imperium Brytyjskie i Stany Zjednoczone, które na kształtowanie się koniunktury innych krajów wywierają wpływ przemożny. W mniejszym stopniu dotyczy ona tych krajów, które, jak Polska, w pewnym stopniu odgradziły się od innych reglamentacją dewizowo-handlową, nie zdradzając jednak wyraźniejszych dążeń autarkicznych. W słabym zaś zupełnie stopniu dotyczy ona krajów, silnie zamkniętych w sobie, skrupowanych sprężystą organizacją polityczną, gospodarczą i finansową o wybitnym charakterze planowej autarkii, jak Niemcy, Włochy i Rosja. Pomimo jednak tej izolacji, wymienione kraje nie mogą zupełnie wyzwolić się od wpływów światowych, które bądź co bądź do nich przenikają.

W rozstrzyganiu wspomnianej wyżej kwestii optymizm przeważa. Opiera się on prawie zawsze na porównaniu stosunków i objawów dzisiejszej sytuacji ze stanem rzeczy w roku 1929, kiedy rozpoczął się wielki kryzys ostatni. Z porównania tego wynika, że warunki ówczesne i teraźniejsze głęboko się od siebie różnią. Nie ma dzisiaj nadmiernie wielkiego zadłużenia wewnętrznego, nie mówiąc już o zagranicznym. Nie ma hipertrofii nowych inwestycji. Nie ma spiętrzenia ol-

brzymich zapasów. Nie ma wygórowanych cen i kursów w stopniu tak opętańczym jak wtedy, w 1929 roku. Wnioskuje z tego, że kryzys obecny, o ile w ogóle nastąpi, nie może być tak głęboki i przewlekły jak ostatni.

Nie ulega wątpliwości, że różnice, które zostają stwierdzone między stanem rzeczy w obu okresach czasu, dzisiaj i w 1929 roku, są istotnie takie, jak je przedstawiają. Nie podobna jednak się zgodzić, że nieodwrotnie z tego należy wysnuć wnioski, jakoby kryzys dzisiejszy musiał być znacznie słabszy i krótki.

Jeżeli bowiem nie ma dzisiaj tych groźnych czynników destrukcyjnych co wówczas, to jednak są inne, które nadają teraźniejszej sytuacji piętno odmienne, nie nadające się do porównań. Stąd wnioski o najbliższej przyszłości, w obliczu której świat dzisiejszy stoi, muszą być, jak się zdaje, wysnute samodzielnie, bez oparcia się o wzory doświadczenia dawniejszego.

Z tych nowych czynników narzucają się uwadze cztery najważniejsze.

Przede wszystkim, atmosfera polityczna jest zgoła inna niż w 1929 roku. Wiadomo dobrze,

i to przeświadczenie, nieodstępne ani na chwilę, siłą jak straszliwe konflikty grożą rzeczy wypacza przedsiębiorczość i rachuby gospodarcze, plany i kalkulacje.

Następnie, handel międzynarodowy doznał niesłychanego zahamowania. Stąd rynki zbytu poza granicami własnego kraju skurczyły się ogromnie, bez widoków na wydatniejsze ponowne rozszerzenie. Odczuwają to najdotkliwiej kraje, których przemysł oparty był w dużej części na ekspansji eksportu, jak W. Brytania i Niemcy. Z drugiej strony, rynek wewnętrzny zbytu uległ znacznemu rozszerzeniu, czy to pod wpływem polityki protekcyjnej, czy też pod wpływem inwestycji publicznych i zbrojeń. Skurczenie rynków zagranicznych i rozszerzenie wewnętrznych, być może, równoważą się chwilowo, a nawet przeważają szalę na korzyść ostatnich, koniunktura jednak, oparta poważnie na rynku własnego kraju, posiada z konieczności szanse mniej długotrwałego rozwoju, jak koniunktura czerpiąca soki z nieograniczonych obszarów zbytu na świecie, gdy one są wolne, dostępne nie otoczone barierami wysokich ceł, kontyngentów, zakazów i kontroli dewizowej.

Powyższy czynnik skrupowa-

nia i skurczenia handlu międzynarodowego wiąże się z innym nowym czynnikiem, którego nie znał rok 1929, — z mniej lub więcej rozwiniętą gospodarką planową. Jeśli tylko w niektórych krajach, jak Sowiety, Niemcy i Włochy, po części Japonia, gospodarka ta ogarnęła lub jest na drodze do ogarnięcia całego gospodarstwa, to niewątpliwie we wszystkich krajach puszcza pędy. Ten czynnik gospodarki planowej, interwencji państwowej czy ingerencji, posiada olbrzymi wpływ na kształtowanie się koniunktury. Widzimy, jak w kraju o gospodarce zasadniczo liberalnej, mianowicie, Stanach Zjednoczonych, silna ingerencja rządu w szybkim czasie wywołuje głębokie zmiany koniunkturalne. Metoda eksperymentów była nieznaną w 1929 roku, ona zaś łatwo może dokonywać zmian nieoczekiwanych.

Wreszcie, czynnikiem potężnym jest łatwość produkcji, dzięki nowym udoskonaleniom technicznym i rozszerzeniu obszarów eksploatacyjnych na ziemię dotąd nieknięte. Stąd szybki wzrost produkcji, bez trudu prześcigający wszelki popyt, wywołuje natychmiastową nadprodukcję. Byliśmy tego świadkami w ostatnich czasach w wielu gałęziach produkcji surowców.

Jeśli zestawimy działanie wymienionych wyżej czynników, to stwierdzić będziemy musieli, że nowość ich oraz różny stopień siły zależnie od kraju, w którym one występują, niezmiernie utrudnia wysnucie ostatecznych wniosków. Sądzymy jednak, że czynnik ingerencji państwowej, który w razie zbliżania się kryzysu, łatwo może być wzmocniony i użyć może różnorodnych środków, dziś już wypróbowanych (roboty publiczne, ulgi kredytowe, obniżenie podatków i t. d.), jest w stanie zwycięsko przeciwstawić się wzmaganemu kryzysowi. Dlatego należy wierzyć, że dziś nam nie grozi klęska, jaka rozpełtała się w 1929 roku.

E. L.

Monoster
idealny
aparat
strojeniowy
tylko
w Superheterodymie

PHILIPS Super 7-38

T y d z i e ń g i e ł d o w y

Znamiennym rysem tygodnia bieżącego był silny wzrost kursów listów zast. Ziemskich, przy bardzo licznych i ożywionych obrotach. Również w innych działach zauważyć się dawała poprawa kursowa, lecz w stopniu znacznie mniejszym.

Na rynku dewizowym na początku wszystkie dewizy europejskie wybitnie zwyżkowały, nie zdołały jednak utrzymać się na tym samym poziomie i w końcu notowane były niżej, niż w tygodniu poprzednim. W przeciwieństwie do dewiz europejskich dewizy na Nowy Jork wykazywały na początek tygodnia spadek kursu, w końcu jednak lekko się wzmocniły.

W dziale pożyczek państwowych premie w dalszym ciągu nie przestają budzić zainteresowania. 3% Prem. Poż. Inwestycyjna I em. ostatniego dnia straciła 50 ar., pomimo to w porównaniu z tygodniem poprzednim notowana była o 1 zł. wyżej. Również serie tejże emisji zwyżkowały. 3% Prem. Inwestycyjna II em. po odbytych w połowie tygodnia losowaniu straciła 1 zł., lecz nazajutrz powróciła do poprzedniego poziomu. 4% Prem. Poż. Dolarowa zyskała 75 gr. 4% Poż. Konsolidacyjna notowana była niżej niż w tygodniu poprzednim. Obniżyla się również 5% Poż. Konwersyjna. 4 1/2% Wewnętrzna Pożyczka 1937 r. osiągnęła kurs wyższy, lecz ostatniego dnia połowę zysku straciła.

W dziale prywatnych papierów lokacyjnych najwyższy ruch panował, jak wspomniano wyżej, przy 4 1/2% list. zast. Ziemskich, które z kursu zeszłotygodniowego 55.75 zwyżkowały do 58.25, pod wpływem jednak wzmoczonej realizacji ostatniego dnia część zysku straciły.

Poprawiły swój kurs również 5% Miejskie w Warszawie (stare), z kursem bowiem zeszłotygodniowego 63.00 podskoczyły do 64.90. Nie wielkie wahania wykazywały listy zast. m. st. Warszawy 1933 r.

O jeden punkt podniósł się kurs 8% listów zast. Przemysłu Polskiego.

Z listów zast. prowincjonalnych zanotowano tylko 5% m. łodzi stare oraz 5% 1933 r.

Dość znaczny przyrost kurso-

wy osiągnęły 6% Obligacje m. st. Warszawy VI oraz VIII i IX em.

Dział akcji wykazywał dość duże wahania. Wyższe noto-

wania wykazały akcje: Banku Polskiego, Warsz. Tow. Kopalń Węgla oraz Lilpopy. Po kursach niższych obiegały Starachowice.

Ruch kursów.

Dewizy: Amsterdam 293.60—292.60; Berlin 212.54; Bruksela 90.30—89.75; Kopenhaga 118.40—117.60; Londyn 26.51—26.34; Nowy Jork czek 5.27 5/8—5.28; Nowy Jork kabel 5.28 1/8—5.28 1/8; Oslo 133.25; Paryż 18.05—17.88; Praga 18.52—18.60—18.56; Sztokholm 136.75—135.75; Zurych 122.85—122.

Papiery państwowe: 3% Prem. Poż. Inwestycyjna I em. 71—72—71.50; serie I em. 83.50—83; 3% Prem. Poż. Inwestycyjna II em. 70—71; serie II em. 82; 4% Prem. Poż. Dolarowa 39—39.75; 4% Poż. Konsolidacyjna (odc. większe 59.63—59.88—59.25; (odc. drobne) 59.50—59.63—58.75; 5% Poż. Konwersyjna 62—61.38; 4 1/2% Wewnętrzna Poż. Państwowa z 1937 r. (odc. większe) 56—57—56.50; (odc. drobne) 55.75—56.63—56.15; L. Z. Państw. Banku Rolnego: 7%—83.25; 8%—94; L. Z. i Oblig. Banku Gospod. Krajowego: 5 1/2%—81; 7%—83.25; 8%—94; Oblig. Budowlane 93; 4 1/2% Oblig. Banku Akceptacyjnego 100.

Prywatne papiery lokacyjne: 8% L. Z. Tow. Kredyt. Przemysłu Polskiego 76; 4 1/2% L. Z. Tow. Kredyt. Ziemskiego w Warszawie V ser. 56—58.75—57.25; 4 1/2% L. Z. Poznań. Ziemstwa Kredytowego ser. I. 55.25—56; L. Z. Tow. Kredyt. Miejskiego w Warszawie: 5% 64.50—64.90; 5% 1933 r. 63.25—62.50—62.75; 5% m. łodzi 59.50—59.75; 5% m. łodzi 1933 r. 57.50; Obligacje m. st. Warszawy: 6% poż. VI 64.75; VIII i IX 61.50—62.

Akcje: Bank Polski 106.75—106—108; Warsz. Tow. Kopalń Węgla 23.25—24.25; Ostrowieckie (100 zł. wart. nom.) 48.50—48.75—48.50; Starachowice 30.75—31—30.75; Habersbusch 41.50.

Kursy nieurzędowe.

Papiery procentowe: 3% Renta Ziemska: 5000 zł.—53.50—54; 1000 zł. 54—53.50—54.50—54.25; 500 zł. 58; 100 zł. 63.50—64; 3% Bony 20-letnie 40.75.

Akcje: Cerata 31—32; Sole Potasowe 12; Kijewski i Scholtze 17—18; Radocha 29; Puls 73—74; Spiess 34—35; Strem 4; Przemysł Chemiczny 30; Nitrat 140; Grodzisk 30; „Elektryczność” 65 P. T. E. 4; Elektr. Dąbrowska 38—40; Elektr. Krakowska 30; Elektr. w Pruszkowie 62—64; „Siła i Światło” 46; Ciechanów 48—49; Chodorów 92—93; Garbów 61—65; Gosławice 22—23; Lublin 52—53; Milejów 25; Nieledeń 65; Ostrowite 49—50; Strzyżów 68—69; Trawniki 85; Wysoka 32; Wołyń 22—23; Cegielski 24; Pierwsza Fabr. Lokomotyw 56; Parowozy 12.50; Pociąg 77—78; Rohn i Zieliński 8—8.50; Rudzki 8.65; Unia 20; Zieleniewski 27; Tomaszowska Fab. Jedwabiu 111; Żyrardów 57—56; Nobel 24; „Elabor” 28.50—29; Jabłkowski 31; Lombard 93.

Obroty na Gieldzie Pieniężnej w Warszawie w październiku 1937 r.

Jak wynika z wykazu statystycznego biura Gieldy Pieniężnej w Warszawie, obroty w ciągu października znacznie się zwiększyły, zawarło bowiem 3.979 transakcyj na ogólną sumę złotych 41.670.229 wobec 3.438 transakcyj na sumę zł. 37.848.898, dokonanych w miesiącu poprzednim.

Wzrost obrotów dawał się zauważyć w dziale dewiz; nieznaczny spadek zaś obrotów dotknął dział akcji oraz papierów procentowych.

W działach poszczególnych obroty przedstawiały się, jak następuje:

1) dewizy zagraniczne zł. 33.526.509 (zł. 29.453.044) przy 842 (786) zawarłych transakcjach.

2) papiery procentowe: zł. 6.993.139 (zł. 7.240.388) przy 2.487 (2.024) transakcjach.

Z obrotów tych przypada na pożyczki państwowe zł. 4.410.249 (5.381.059), na listy zastawne i obligacje banków państwowych zł. 797.665 (zł. 632.260), na listy zastawne tow. kredytowych zł. 1.652.053 (zł. 1.183.548), na obligacje m. st. Warszawy zł. 59.332 (zł. 43.521), na oblig. Polskiego Banku Komunalnego zł. 73.840.

3) akcje — zł. 1.150.581 (złoty 1.155.557).

W dziale dewiz kolejność obrotów była następująca: Londyn — złotych 12.102.643 (zł. 10.633.443); Nowy Jork — zł. 8.412.803 (zł. 8.593.131); Paryż zł. 4.628.514 (zł. 4.076.202); Sztokholm zł. 2.284.070 (zł. 552.606); Bruksela zł. 2.189.380 (zł. 1.968.272); Praga zł. 1.901.818 (zł. 1.570.469); Amsterdam — zł. 1.277.919 (zł. 954.118); Zurych zł. 296.327 (zł. 529.945); Wiedeń — zł.

241.560 (zł. 214.830); Gdańsk — zł. 49.000 (zł. 97.800); Oslo — zł. 43.499 (zł. 88.052); Kopenhaga — zł. 28.129 (zł. 139.518); Mediolan — zł. 5.853 (zł. 5.571); inne dewizy — zł. 64.994 (zł. 24.950).

W dziale pożyczek państwowych obroty przedstawiały się jak następuje: 4 1/2% Wewnętrzna z 1937 r. zł. 2.325.838 (zł. 3.438.640); 3% Prem. Poż. Inwestycyjna I—II em. — zł. 1.015.984 (zł. 763.869); 4% Poż. Konsolidacyjna — zł. 586.998 (złoty 767.336); 5% Poż. Konwersyjna z 1924 r. — zł. 242.219 (zł. 179.697); 4% Prem. Poż. Dolarowa — zł. 173.906 (zł. 148.734); 5% Konwers. Poż. Kolejowa — zł. 65.304 (zł. 82.783). Na listy zast. Państw. Banku Rolnego przypada zł. 142.971 (zł. 112.678); na list. zast. i oblig. B. G. K. — 654.694 (zł. 519.582).

W dziale prywatnych papierów lokacyjnych na 8% L. Z. Tow. Kredyt. Przem. Polsk. przypada zł. 127.591; na L. Z. Ziemskie Warszawskie — złotych 509.589; na 4 1/2% L. Z. Poznańskie — zł. 44.732; na L. Z. Miejskie Warszawskie — zł. 766.918; na prowincjonalne — zł. 203.223.

W dziale akcji zawarto Bankiem Polskim transakcyj na sumę złotych 606.704; przemysłu metalowego — na zł. 219.679; Przem. maszyn. i elektr. na zł. 126.586 i przem. górnicz. na zł. 112.576 i przem. spożywc. na złotych 85.036

(Cyfry w nawiasach oznaczają dane za wrzesień r. b.).

Projekt ważnych ustaw gospodarczych uchwała Rada Ministrów

Dn. 9 b. m. odbyło się pod przewodnictwem premiera, gen. Sławoj-Składkowskiego posiedzenie Rady Ministrów, na którym przyjęto szereg projektów ustaw na nadchodzącą sesję parlamentarną.

M. in. Rada Ministrów przyjęła projekt noweli do rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z października 1934 r. o obniżeniu zadłużenia gospodarstw rolnych z tytułu należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej. Ministrowi rolnictwa i reform rolnych przysługiwało według stanu dotychczasowego prawo udzielania specjalnych ulg w spłacie tych zadłużeń do wysokości 30 miln. zł. Projektowana nowela podwyższa tę granicę do 50 miln. zł. Umożliwi to szybsze zakończenie akcji oddłużeniowej z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, a w szczególności oddłużenie właścicieli osad rentowych i mabywców t. zw. osad anulacyjnych na terenie województw zachodnich.

lulozy, Sp. Akc. w ilości 15.000 sztuk wartości nominalnej 100 zł. każda.

Po załatwieniu szeregu spraw bieżących, objętych porządkiem dziennym, Rada Gieldowa wysłuchała sprawozdania prezesa Rady o przebiegu prac, zmierzających do ożywienia obrotów giełdowych. Konkretnie wnioski, które wyłoniły się z dyskusji, będą w najbliższym czasie przez Radę Gieldową zrealizowane.

Następnie Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy o rejestrowych prawach rzeczowych na pojazdach mechanicznych, który wprowadza przepisy, chroniące należycie interesy wierzycieli przy sprzedaży na kredyt pojazdów mechanicznych i powinien przyczynić się do znacznego zwiększenia transakcji.

Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy w sprawie konwersji 6 i pół proc. pożyczki zapalcanej oraz projekt ustawy, upoważniającej ministra skarbu do wprowadzenia zmian warunków dzierżawy państwowego monopolu zapalcanego w granicach obowiązujących ustaw i w porozumieniu z dzierżawcami.

Przyjęto dalej projekt noweli do ustawy z października 1931 r. o opodatkowaniu piwa, który upoważnia ministra skarbu do wprowadzenia w drodze rozporządzeń zmian w stawce podatku od piwa celem umożliwienia ewent. obniżki cen tego artykułu.

Następnie Rada przyjęła projekt noweli do rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z lipca 1932 r. o monopolu spirytusowym, opodatkowaniu kwasu octowego i drożdży oraz sprzedaży napojów alkoholowych. Projekt ten upoważnia ministra skarbu do wprowadzenia w drodze rozporządzeń zmian w stawkach podatku od drożdży oraz do uchylania poboru opłat od hurtowej i detalicznej sprzedaży spirytusu i napojów alkoholowych dla poszczególnych kategorii zakładów sprzedaży dla całego obszaru Rzplitej, bądź też dla poszczególnych klas miejscowości lub obszarów.

W dalszym ciągu posiedzenia Rada Ministrów przyjęła projekty ustaw o budowie normalno-torowej kolejki Wieliszew — Nasielsk oraz kolei Szczakowa — Bukowno.

Z Gieldy Pieniężnej w Warszawie

Dnia 9 listopada r. b. odbyło się pod przewodnictwem prezesa Rady, Dr. Wacława Fajansa, posiedzenie Rady Gieldowej, na którym, między innymi, postanowiono dopuścić do obrotów i notowań giełdowych:

a) 5 1/2% obligacje VI em. Polskiego Banku Komunalnego, Sp. Akc. na sumę nominalną 20.000.000 zł. w zł.

b) IV i V emisję akcji Kłuczewskiej Fabryki Papieru i Ce-

Jubileusz 25-ciolecia istnienia Miejskiej Komunalnej Kasy Oszczędności we Lwowie

Niedawno obchodziła 25-letnie działalności *Miejska Komunalna Kasa Oszczędności we Lwowie*. W czasie uroczystości związanych z jubileuszem p. Prezes St. Uhma zaznajomił obecnych z historią powstania Kasy i Jej stanem dzisiejszym. Na podstawie sprawozdania p. Prezesa St. Uhmy kreśliłyśmy niżej szkic wyobrażający sobą ogrom prac i wielkość dorobku tak pożytecznej instytucji, jak *Miejska Komunalna Kasa Oszczędności we Lwowie*.

Pierwsze starania o pozwolenie założenia Kasy opartej na gwarancjach gminy, rozpoczęte zostały w dziewięćdziesiątych latach ubiegłego stulecia.

Po długich pertraktacjach i niezwykle ciężkich przeszkodach stawianych ofiarnym założycielom przez zaborców, zdecydowano wreszcie w roku 1912 zezwolić na prowadzenie przez miasto Lwów *Miejskiej Komunalnej Kasy Oszczędności* i udzielono Jej siedziby w Ratuszu.

W samej istocie Kasy, prosto w Jej założeniu tkwi pierwiastek społeczny. Celem Kasy jest pomoc kredytowa dla obywateli miasta, operowanie funduszami wkładów drobnych ciułaczy, a z uzyskanych nadwyżek, po odpisaniu kwot na rezerwy, pomoc, w jaknajsz-

szym tego słowa znaczeniu, społeczeństwu.

Miejska Komunalna Kasa Oszczędności we Lwowie, mimo nad wyraz ciężkich warunków egzystencji w czasie wojny i później, w czasie inflacji, zdołała nie tylko wyjść cało ze wszystkich opresyj, lecz jeszcze wielokrotnie pomnożyć swą potencję i rozrosnąć się do rozmiarów wielkiego Banku. Spełniając swój najszczytniejszy obowiązek względem Państwa (3 miliony subskrypcja pożyczek państwowych) i pomagając społeczeństwu (8% od wkładów w kwocie zł. 29.775.000), budowała Kasa swoje miasto udzielając pożyczek hipotecznych (33.370.000 zł.) Z Jej pomocą wybudowano we Lwowie 8.400 izb.

Działalność swą rozpoczyna *MKKO we Lwowie* przez krótkoterminowe pożyczki wekslowe wynoszące kwotę złotych 583.500.000, a pożyczki zastawowe 55.500.000 zł. oraz tworzy poważny fundusz rezerwy w wysokości zł. 5.832.000.

Miejska Komunalna Kasa Oszczędności we Lwowie działa społecznie biorąc wydatny udział w akcji pomocy bezrobotnym, ubogiej młodzieży szkolnej i t. p. Obliczyć można, że w ciągu 12-tu lat wydała Kasa sumę złotych 1.238.000 na wyżej wymienione cele, a wido-

cznym śladem tej troski o społeczeństwo jest wybudowanie Kolonii Letniej i Szkoły Leśnej dla dzieci górników w Brzuchowicach pod Lwowem w całości niemal kosztem Kasy. Mając takie rezultaty ze swej pracy może się *Miejska Komunalna Kasa Oszczędności we Lwowie* szczycić 25-cio — leciem swej pożytecznej egzystencji.

Położenie gospodarcze Polski we wrześniu

w oświetleniu Banku Gospodarstwa Krajowego

Położenie gospodarcze Polski we wrześniu nacechowane było wysokim stanem produkcji przemysłowej i obrotów. Na rozmiary produkcji i obrotów wpływał pobudzająco silny ruch inwestycyjny w zakresie robót publicznych, w budownictwie i przemyśle. Do poprawy zbytu artykułów przemysłowych w roku bieżącym przyczynia się poza tym wzrastająca stopniowo siła nabywczą ludności rolniczej.

Wskaźnik cen artykułów sprzedawanych bezpośrednio przez rolników wynosił w sierpniu b. r. 50,3 wobec 37,2 w tym samym miesiącu roku poprzedniego, wskaźnik zaś wyrobów przemysłowych, nabywanych przez rolników, podniósł się tylko z 64,8 w sierpniu 1936 r. do 66,3 w sierpniu b. r.

Wydobycie węgla kamiennego utrzymało się znacznie powyżej poziomu zeszłorocznego dzięki korzystnemu zbytowi w kraju i na rynkach zagranicznych. Wysoki stan produkcji osiągnęły zwłaszcza koksownie. Zapotrzebowanie przetworów naftowych na rynku wewnętrznym wzrasta, natomiast eksport doznał ograniczenia. W hutnictwie żelaznym podkreślić należy uruchomienie dwóch wielkich pieców. Wysoki stan wytwórczości hut został utrzymany, eksport wyrobów hutniczych wykazał jednak poważny spadek. Obniżył się również wywóz cynku, co nie wpłynęło jednak silnie na ograniczenie produkcji hut cynkowych.

Zwyzka zatrudnienia nastąpiła w przemyśle elektrotechnicznym, chemicznym i spożywczym. Uruchomienie fabryk włókienniczych doznało ograniczenia w związku z kończącym się sezonem produkcji zimowej. W korzystnych warunkach zbytu pracował natomiast przemysł mineralny, drzewny oraz papierniczy.

Wysoki stan produkcji przemysłowej i wzmożony ruch inwestycyjny wywołały ożywienie na rynku pieniężnym. Obroty instytucji finansowych wzro-

stał tak w dziale wkładów jak i operacji kredytowych. W Poczтовой Kasie Oszczędności nastąpił wzrost wkładów oszczędnościowych o 5,5 miln. zł. czekowych o 1,2 miln., następnie w komunalnych kasach oszczędności wkłady zwiększyły się o 6,1 miln. zł. Natomiast w Banku Gospodar. Krajowego wkłady zmniejszyły się o 51,4 miln. zł. w związku z podjęciem przez instytucje państwowe znacznej części zgromadzonych poprzednio środków na cele inwestycyjne. Pewien spadek wkładów zaznaczył się również w bankach prywatnych, podczas gdy wiadomości z terenu spółdzielni kredytowych wskazują na wzrost wkładów w tych instytucjach.

Duży popyt na kredyt wykazywał przemysł, który zwiększył produkcję, szczególnie zaś włókiennictwo wobec dość słabych jeszcze we wrześniu obrotów w tej branży. Również ze strony rolnictwa występowało zwiększone zapotrzebowanie pieniężne w związku z jesiennym okresem robót pólnych. Poza tym poszukiwany był kredyt na cele inwestycyjne, zwłaszcza ze strony mniejszych i średnich przedsiębiorstw przemysłowych oraz na wykończenie budowy domów.

Rynek pozabankowy był we wrześniu mało czynny ze względu na słaby materiał wekslowy znajdujący się w obiegu. Lepszy materiał jest bowiem dyskontowany w bankach.

Wyplacalność w przemyśle była dobra. Poprawia się również, wyplacalność ludności rolniczej z wyjątkiem okolic dotkniętych nieurodzajem.

Silniejsze było wykorzystanie kredytów redyskontowych w instytucji emisyjnej. Słabszy ruch panował natomiast w obrotach papierami procentowymi podczas gdy akcje cieszyły się większym zainteresowaniem.

Sytuacja Skarbu Państwa kształtowała się pomyślnie.

Rezerwy kruszczowo - dewizowe, mimo biernego od kilku miesięcy salda bilansu handlowego — wzrastały.

ZA PRACĘ NAD ROZWOJEM PRZEMYSŁU

Na liście odznaczonych w dniu Święta Niepodległości znajdujemy nazwiska szeregu znanych przemysłowców i działaczy gospodarczych. Oznaczonym za pracę nad rozwojem przemysłu przesyłamy tą drogą życzenia dalszej pomyślniej pracy.

Złotymi Krzyżami Zasługi odznaczeni zostali m. in. pp.:

Adolf Gąsecki — prezes Mokotowskiej F-ki Chem. Farm. S. A. w Warszawie, inż. Karol Ginsberg — dyr. Tow. Zakł. Chem. „Strem“ S. A. w Warszawie, Franciszek Edward Kikolski — dyr. Zrzesz. Fabr. Cukru i Czekolady w Warszawie, Karol Sachs — prezes Cukrowni Babino — Tomachowskiej i Łubna.

Dlaczego należy oszczędzać

w Miejskiej Komunalnej Kasie Oszczędności

we Lwowie, ul. Wałowa 7 i 9 Oddziały: ul. Gródecka 60 i Żółkiewska 75.

Dlatego że:

Oszczędności złożone w M. K. K. O. we Lwowie posiadają charakter funduszy ulokowanych z bezpieczeństwem prawnym (pupilarnym), bo za wkłady M. K. K. O. gwarantuje całym swym majątkiem

gmina miasta Lwowa.

Oszczędności złożone w M. K. K. O. wzrastają co pół roku przez dopisywanie procentów.

W ciągu 25-letniej swej działalności wypłaciła Kasa swym wkładcom tytułem procentów kwotę

29,750.000.—zł.

Złożone przez oszczędzających kapitały w formie udzielonych przez Kasę kredytów pomagają również rozwojowi naszego przemysłu, handlu i rękodziela.

Z udzielonych na budowę nowych kredytów Kasy przybyło w naszym mieście **8402 nowych izb mieszkalnych** — co dało wielu ludziom własny dach nad głową — wielu bezrobotnym możliwość pracy i zarobku.

Z wygospodarowanych nadwyżek udzieliła Kasa na cele społeczno-dobroczynne — na pomoc dla bezrobotnych, opiekę zimową, pomoc dla ubogiej młodzieży i t. p. w ciągu 25 lat swej pracy ogółem kwotę **1,238.000.—zł.**

Wszyscy pracownicy Kasy są obowiązani do zachowania bezwzględnej tajemnicy tak co do nazwisk wkładców, jak i wysokości złożonych oszczędności.

Oszczędzając w M. K. K. O. budujemy lepszą przyszłość — sobie — naszemu miastu i naszemu Państwu.

Aktualne prace i zamierzenia elektryfikacyjne

Poniższy wywiad przeprowadziłem z jednym z najwybitniejszych naszych fachowców w dziedzinie zagadnień elektryfikacyjnych, zbliżonym do Związku Elektryków Polskich.

— *Problemy elektryfikacyjne, a w szczególności budowa sieci przesyłowej i zakładu wodnego w Rożnowie stały się dziś sprawami bardzo aktualnymi.*

Czy Pan Inżynier nie zechciałby nam powiedzieć, jakie zagadnienia z dziedziny elektryfikacyjnej zasługują dziś na szczególną uwagę?

— Chętnie służę informacjami. Wspominał pan o sieci przesyłowej i zakładzie wodnym w Rożnowie; do nich trzeba dołożyć elektryfikację warszawskiego węzła kolejowego, projekt budowy dużej elektrowni w Warszawie, zamiar wybudowania zakładu elektrycznego w Porąbce, projekty zelektryfikowania okręgu krakowskiego i warszawskiego, roboty inwestycyjne w okręgu częstochowskim, łódzkim i kaliskim. Trzeba stwierdzić, że ostatnie dwa lata wykazały duże zainteresowanie się sprawami elektryfikacyjnymi.

— *A jak się przedstawia sprawa budowy zakładu w Rożnowie i czy wybudowanie zakładu spowoduje obniżenie ceny prądu w Warszawie?*

— Przed tygodniem wróciłem z Rożnowa. Byłem mile zaskoczony postępami robót; jeżeli nie będzie przeszkód natury finansowej, należy się liczyć z tym, że rok 1940 będzie rokiem zakończenia robót.

Chciałbym przy sposobności zaznaczyć, że Rożnow to przede wszystkim inwestycja melioracyjna, inwestycja przeciwpowodziowa, a zakład elektryczny jest raczej wykorzystaniem sytuacji, iż ludzka energia ujmuje w karby żywioł wody, reguluje jej przepływ i przez spiętrzenie wody kaze pracować na wytworzenie energii elektrycznej. Czy ta energia elektryczna dojdzie aż do Warszawy, czy będzie tańszą — dość trudno dziś o tym mówić.

Wykorzystanie sił wodnych w Polsce jest bardzo kosztowne, kosztowniejsze niż zagranicą. Jeżeli więc energia elektryczna będzie kalkulowana na podstawie kosztów inwestycyjnych — to rzecz naturalna będzie bardzo droga w porównaniu do energii wytworzonej w siłowniach, powiedzmy, parowych. Zdobędziemy prąd tani tylko wówczas, gdy koszty budowy zapory będą spisane na koszty asekuracji przeciw powodziowej.

— *Pan Inżynier dość ostrożnie wspominał o możliwości doprowadzenia prądu do Warszawy. Czy pod tym względem są jakieś trudności? Przecież elektryczna sieć przesyłowa jest już jakby naukończoniu!*

— Doprowadzić prąd do Warszawy zawsze będzie można i pod tym względem nie mam żadnych wątpliwości. Jeżeli mam obawy, to dotyczą one sprawy większego i stałego zasilania stolicy. Na drodze z Rożnowa do Warszawy pow-

staje Centralny Okręg Przemysłowy. Wprawdzie obecnie zapotrzebowanie jest tam minimalne, ale skoro stanie się on naprawdą okręgiem przemysłowym — wówczas zapotrzebowanie energii powinno sięgać co najmniej 150 — 200 milionów kilowatogodzin rocznie, a to jest właśnie ilość, którą będzie można uzyskać z Rożnowa przy dobrej gospodarce. Przecież okręg śląski spożywa dzisiaj ponad 1000 milionów kilowatogodzin rocznie, a łódzki — ponad 200 milionów.

Nie powinna więc Pana dziwić pewna wstrzemięźliwość co do nadziei otrzymania w stolicy taniego prądu z Rożnowa.

— *A w takim razie po co prowadzone są tak duże inwestycje w kierunku Warszawy?*

— Inwestycje sieciowe, które należałoby zapisać na konto naszej stolicy, to zaledwie odcinek trasy od Starachowic do Warszawy, więc nie jest to suma wielka w porównaniu do innych kosztów rożnowskich. Połączenie z Warszawą będzie rezerwą na wszelki wypadek. Warszawa musi szukać innego rozwiązania energetycznego opartego na źródła miejscowych, względnie bardzo bliskich. Pod tym względem wielkie zainteresowanie w kołach fachowych zbudziła nadzieja, że może być wykorzystana dla celów również energetycznych Wisła w obrębie Warszawy. W tej chwili prowadzone są wstępne studia dla zorientowania się co do możliwości geologicznych i hydrologicznych i gdyby przypuszczenia znalazły potwierdzenie w przeprowadzonych badaniach, wówczas sprawa trwałego zaopatrzenia w energię elektryczną byłaby na dobrej drodze.

— *A jak się Pan Inżynier zapatruje na elektryfikację t. zw. okręgu warszawskiego, szanse poszczególnych grup ubiegają-*

cych się o koncesję i perspektywę zysków z eksploatacji?

— Ma Pan prawdopodobnie na myśli przede wszystkim podstołeczne miejscowości i miasta w odległości 50 — 60 km od stolicy, położone na prawym brzegu Wisły. O uzyskanie koncesji na zelektryfikowanie tego okręgu ubiega się kilka firm; przeprowadzone były dochodzenia administracyjne i ostateczna decyzja należy do Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Nie przypuszczam, by samorząd warszawski chciał interesować się poważnie tym okręgiem, gdyż ma przed sobą dużo kłopotów z należytym postawieniem sprawy elektryfikacyjnej na terenie samej Warszawy. Jedno z zadań — to konieczność budowy nowej elektrowni, której koszty sięgają przecież będą ponad 70 milionów zł. Warszawa jest jedną z niewielu stolic europejskich zaniedbanych pod względem elektryfikacyjnym i dopiero ostatecznie dwa lata wykazały postępy w tej dziedzinie.

Jeżeli ocenia się spożycie energii w Warszawie na 120 — 140 milionów kilowatogodzin rocznie, to okręg warszawski może przedstawiać wartość miliona rocznie.

To też zaangażowanie się kapitału w elektryfikacji okręgu warszawskiego w pierwszym okresie jego działalności, rzecz oczywista, nie będzie rentowne tak, jak to się dzieje na całym świecie, ale wzięwszy pod uwagę ruchliwość ludności podstołecznej, możliwość stworzenia ośrodków przemysłowych, powiększenie dobrobytu, można przewidzieć, że po kilku latach rentowność włożonego kapitału winna być pomyślna i winna zachęcić do dalszych inwestycji. Koszty ewentualnej budowy na okres pierwszych 5 — 6 lat nie powinny wynosić ponad 6 — 10 milionów złotych.

Która z firm otrzyma koncesję, trudno przewidzieć, ostateczna decyzja prawdopodobnie będzie uzależniona od mocy finansowej ubiegających się o koncesje firm. A może dla świętego spokoju część tego okręgu będzie jeszcze bardziej podzielona i udział w elektryfikacji okręgu przypadnie nie jednej jednostce lecz kilku?

— *Jak się przedstawia pod względem elektryfikacyjnym okręg krakowski, częstochowski lub łódzki, o którym Pan wspominał i czy są prowadzone roboty inwestycyjne?*

— W krakowskim okręgu jeszcze nie skryształizowała się ostateczna forma zelektryfikowania. Są prowadzone rozmowy z zainteresowanymi grupami, mówi się o konieczności wykorzystania siły wodnej w Porąbce, zabiega się o pokrycie okręgu sieciami rozdzielczymi, na przyszłość jednak stoi brak funduszy inwestycyjnych wśród samorządów, które zabiegają o decydujący wpływ elektryfikacji w okręgu, a cały okręg dla kapitalisty prywatnego nie jest zbyt frapujący. To są zapewne powody, dla których rozmowy co do okręgu krakowskiego mocno się przedłużają.

W okręgu częstochowskim przeprowadzone są sieci przesyłowe rozdzielcze do miast, w okręgu łódzkim powstał związek celowy samorządów p. n. ZEM-POL, który również łączy miasta sieciami rozdzielczymi przesyłowymi.

Są to objawy pocieszające, gdyż zaopatrzenie miast w energię elektryczną sposobami nowoczesnymi z pewnych i stałych źródeł wytwórczych pozwoli konsumentowi na wykorzystanie energii podczas całej doby, pozwoli na zmodernizowanie warsztatów rzemieślniczych i chałupniczych.

— *Czy istotnie prąd elektryczny może spowodować poprawę w rzemiośle i drobnym przemyśle?*

— Niewątpliwie tak. Jest to największą zaletą energii elektrycznej, że można ją dostarczać w najrozmaitszej formie dla potrzeb rzemiosła i przemysłu, że mając źródło energii i, odpowiednio wyposażony w narzędzia rzemieślnik lub drobnny przemysłowiec może nie bać się konkurencji wielkiego przemysłu, gdyż otrzyma produkt wytwórczy nie gorszy od wielkich fabryk, a koszty handlowe przy organizacji chałupniczej rzemieślniczej będą mniejsze od kosztów handlowych dużych firm. Gdybyśmy mogli rzemieślnikowi dostarczyć narzędzi i taniego źródła energii, sytuacja zmieniłaby się radykalnie; na to potrzeba tylko kapitałów obrotowych możliwie długoterminowych, aby kosztami inwestycyjnymi możliwie najmniej obciążyć produkcję.

— *Jeszcze jedno pytanie: czy budowa tamy pod Bielanami, o czym wspomina prasa codzienna, jest pomysłem realnym?*

— Na to trudno jest odpowiedzieć, w każdym bądź razie należy wszystko uczynić, aby pomysł ten okazał się realny — kończy nasz rozmówca.

Z ŻYCIA SPÓLEK AKCYJNYCH

SPRAWOZDANIE z WALNEGO ZGROMADZENIA AKCJONARIUSZÓW Towarzystwa Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza S. A.

Walne Zgromadzenie akcjonariuszów Tow. Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza S. A. zatwierdziło w dn. 5 listopada 1937 r. Rachunek Zysków i Strat, wykazujący zysk Złotych 1.234.249 — oraz odpis na kapitał amortyzacyjny zł. 1.524.954. Z uzyskanego zysku Walne Zgromadzenie przeznaczyło: na

kapitał zapasowy Zł. 98.740 —, na rezerwę podatkową 475.509 Zł. oraz na dywidendę brutto Zł. 600.000, czyli po Zł. 3 od jednej akcji. Datę rozpoczęcia wypłaty dywidendy ustali Zarząd po uzyskaniu zezwolenia na przekazanie sum, potrzebnych na wypłatę dywidendy zagranicą.

Ś. p. Andrzej Garbiński

W dn. 13 b. m. zmarł w Warszawie w wieku lat 70-ciu ś. p. Andrzej Garbiński, wiceprezes Izby Handlowej Polsko-Francuskiej, członek Rady Tow. Huta Bankowa, Rady Nadzorczej Tow. Górniczego Francusko-Polskiego, Tow. Będzin — Olkusz, reprezentant gwarectwa Hr. Renard i Towarzystwa dla Przemysłu Metalurgicznego w Polsce (w Radomsku).

Ś. p. A. Garbiński po ukończeniu studiów prawnych na Uniwersytecie Warszawskim zajmował stanowisko sędziego,

a następnie wiceprokuratora na Syberii.

Z kolei przeszedł do pracy w przemyśle górniczym i hutniczym w Zagłębiu Dąbrowskim.

Ś. p. A. Garbiński, niezależnie od absorbującej pracy zawodowej pracował wiele społecznie. W roku 1918 został z wyboru członkiem Rady Stanu i wydatnie manifestował swą niezależność wobec władz okupacyjnych. W 1920 r., mając 53 lata, wstąpił ochotniczo do 201 pułku swoleźców i odbył w nim kampanię jako podporucznik.

OSTATNIO...

(da) Odbyło się posiedzenie prezydium komisji do zbadania gospodarki przedsiębiorstw państwowych. Szczegółowa część sprawozdania komisji zawiera wyniki badań tych przedsiębiorstw w grupach: użyteczności publicznej, metalowej, drzewnej, chemicznej, spożywczej, komunikacyjnej i różnych. Najciekawszą częścią działu ogólnego stanowią projekty ustaw, zmierzające do ograniczenia działalności gospodarczej państwa, zrównania warunków pracy przedsiębiorstw państwowych i prywatnych, oraz usprawnienia gospodarki przedsiębiorstw państwowych.

Miasto Rzeszów postanowiło wybudować wielką rzeźnię i targowicę miejską. Rzeźnia ma być gotowa w roku przyszłym, obejmować będzie fabrykę przetworów mięsnych i przeróbkę bekonu, nastawiona zaś będzie w dużej mierze na eksport. Postanowiono zaciągnąć pożyczkę w B. G. K. w wysokości 115.000 zł na zakup terenów i sporządzenie planów.

Odbyła się interesująca wycieczka prasowa, która zwiedziła prace przy przebudowie i elektryfikacji warszawskiego węzła kolejowego. Prace te pochłonęły dotąd przeszło 240 milionów zł., a koszt ogólny robót wyniesie z górą 350 milionów zł.

Kredyty obrotowe dla rolnictwa w wysokości 5 milionów zł. na opas i hodowlę bydła — uchwalone zostały przez Komitet Ekonomiczny Ministrów. Kredyt ma być wyzyskany w bież. roku kalendarzowym przy czym akcja będzie prowadzona w formie kredytu zaliczkowego.

Opublikowane zostały dane dotyczące produkcji hutnictwa cynkowo-olowianego w październiku. Z danych tych wynika, że w porównaniu z wrześniem b. r. wzrosła wytwórczość cynku mufłowego i elektrolitycznego o 7,3%, blachy cynkowej o 47,5% i kwasu siarkowego o 5,8%, spadła zaś produkcja ołowiu surowego o 30,8%.

Rozważana jest przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu oraz Min. Rolnictwa i R. R. sprawa ewentualnego przywozu surowców olejnych z zagranicy wskutek dotychczasowej nie dostatecznej podaży nasion olejnych na rynku wewnętrznym.

Ogłoszono, iż obrót towarowy portu w Gdyni w październiku wyniósł ogółem 813.009,9 ton wobec tylko 755.714,3 ton we wrześniu. W październiku r. ub. obroty portu gdyńskiego były mniejsze o 11%.

Prasa podała, że ruch statków w porcie gdańskim w październiku wykazuje pewien wyraźny wzrost w porównaniu z tym samym miesiącem r. ub.

Minister Skarbu rozwiązał komitet konwersyjny przy Banku Akceptacyjnym. Komitet ten w ciągu 4 lat swej działalności zatwierdził 413.604 układy, obejmujące ok. 450 milionów zł. wiarytelności rolnych.

Ogłoszono dane dotyczące handlu zagranicznego Polski z poszczególnymi państwami we wrześniu. Zwraca uwagę m. in. fakt istnienia dosyć znacznego salda ujemnego w naszych obrotach z Niemcami na przestrzeni pierwszych 9 miesięcy, wynoszącego 15.491 tys. zł. przy globalnej sumie wartości obrotów towarowych polsko-niemieckich w tym czasie ponad 241 milionów zł.

Wznowione zostały w Paryżu rokowania węglowe polsko-angielskie z udziałem przedstawicieli przemysłów węglowych obu krajów. Rokowania zostaną zakończone w Londynie.

Dobiegają końca rokowania konwersyjne z zagranicznymi posiadaczami obligacji polskich pożyczek emitowanych w obcych walutach. Dotyczy to szczególnie rokowań o umowę z posiadaczami naszych obligacji dolarowych w U. S. A. i naszych obligacji w Anglii.

Wszystkie przedsiębiorstwa czesankowe podpisały umowę konwencyjną na lat 5, a więc do końca 1942 r. na tych samych zasadach, które obowiązywały umowę dotychczasową. Prezesem pozostanie bez żadnych zmian Wilhelm Schön, wiceprezesami Kazimierz Markon i Ernest Saladin. Dyrekcję Konwencji Przędzali Czesankowych stanowią w dalszym ciągu dr. St. Sembrat i H. Bonvallet.

Zarząd zrzeszenia producentów przędzy bawełnianej w Łodzi wystąpił z wnioskiem o obniżenie cen przędzy bawełnianej o 2 centy w złocie na 1 kg. czyli o około 5%. Komisja porozumiewawcza przy Izbie przemysłowo-handlowej zaakceptowała tę propozycję i obniżka cen weszła już w życie z dniem 29 ub. m.

Bank Gospodarstwa Krajowego przeznaczył 200 tys. zł. na pomoc finansową dla kupiectwa polskiego ziem zachodnich, osiedlającego się na wschodnich kresach Polski. Jest to już druga suma tej wielkości przeznaczona ostatnio przez B. G. K. na ten cel, rozprowadzana za pośrednictwem Banku Związku Spółek Zarobkowych.

Minister Przemysłu i Handlu Antoni Roman przyjął delegację Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego z prezesem, p. H. Brunem na czele. P. Minister zapowiedział swój udział w otwarciu i uroczystościach zjazdowych Kongresu Kupiectwa Chrześcijańskiego.

Zapadła decyzja rozpoczęcia budowy fabryki przetworów owocowych i warzywnych w Dwikożach pod Sandomierzem przez Związek „Spółem”. Uruchomienie fabryki przewiduje się na lipiec 1938 r.

Ustalony został na okres od 15 października do końca grudnia b. r. kontyngent na przywóz bekonu do Anglii, przy czym Polsce przyznano 88.535 cwt. — czyli 4-te miejsce po Danii, Holandii i U. S. A.

Przystąpiono do dalszej eksploatacji po kilkunastoletniej bezczynności kopalni rudy żelaznej w obrębie huty „Stąporków” w pow. koneckim. Kopalnię tę dzierżawiła „Huta Pokój”.

Podjęte zostały starania o zezwolenie na wywóz kilkuset wagonów ziemniaków fabrycznych do Niemiec. Starania te podjął związek eksporterów ziemniaków w Toruniu — wobec niespodziewanie dobrego tegorocznego zbioru ziemniaków.

Rada Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych uchwaliła przeznaczyć w b. r. na pomoc zimową dla bezrobotnych sumę 50 tys. zł.

Rozpoczęto budowę całego szeregu nowych szybów naftowych na terenach dawnej gminy Tustanowice. „Polmin” wierce szyb pod nazwą „Lilien”, firma „Małopolska” przeprowadza wiercenia szybu „Marietta Nr. 1”, a firma „Galicja” dowierca szyb pod nazwą „Alfred Nr. 2”.

Uruchomiona została przez Dyrekcję Lasów Państwowych w Radomiu — destylarnia żywicy w Garbatce, która będzie zdolna oczyścić rocznie do

3.000 ton żywicy, przerabiając ją na kalafonię i terpentynę balsamiczną. Kalafonia znajdzie zbyt w krajowym przemyśle papierniczym, lakierniczym, mydlarskim oraz przy wyrobieniu laków. Terpentyna balsamiczna znajdzie zbyt zwłaszcza w Czechosłowacji i na Węgrzech.

Ustalono, że Centralny Okręg Przemysłowy posiada w chwili obecnej 44 piece Hoffmana i 103 piece połowe, dzięki czemu jest w stanie wytworzyć 167 i pół miliona sztuk cegieł rocznie.

P. wiceminister Skarbu Morawski przyjął delegację Związku Izb Rzemieślniczych, która przedstawiła p. wiceministrowi sprawę kredytów inwestycyjnych dla przemysłu, które miałyby być rozprowadzane przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Przedstawiciele wszystkich gałęzi przemysłu łódzkiego postanowili utworzyć „Łódzki Komitet Przemysłowy Funduszu Obrony Narodowej” celem spotęgowania akcji zbiórkowej. Zebraniu, na którym doszło do powzięcia tego postanowienia przewodniczył prez. dr. Feliks Maciszewski.

Delegacji Centralnego Związku Średniego i Drobego Przemysłu w Polsce na I Międzynarodowym Konkresie drobnego i średniego handlu i przemysłu powierzono organizowanie sekcji do spraw przemysłowych stałego międzynarodowego biura, które postanowiono utworzyć.

Rada Handlu Zagranicznego R. P. przejęła sprawowane dotychczas przez Centralną Komisję Przywozową projektowanie i opiniowanie podziału kontyngentów przywozowych.

Wyznaczony został kontyngent importowy na pomarańcze palestyńskie na okres grudzień — styczeń. Kontyngent ten wynosić będzie 8.000 ton. Cały kontyngent w ubiegłym sezonie wynosił około 12.000 ton.

Opublikowane zostały dane statystyczne co do eksportu wyrobów lnianych z Polski. Jak się okazuje przemysł włókienniczy pracuje poważnie nad eksportem tych wyrobów na obce rynki, co przedstawia się dla naszego bilansu handlowego o wiele korzystniej od wywożenia surowca lnianego. Odbiorcami naszych wyrobów lnianych, zarówno płótna, jak i przędzy są wszystkie prawie rynki europejskie i zamorskie, a przede wszystkim U. S. A., Anglia, Afr. Płd., Bułgaria, Jugosławia i Italia. W ciągu 9 pierwszych miesięcy b. r. wywieźliśmy wyrobów lnianych na sumę 3.484.000 zł. wobec zaledwie 403 tys. zł. w ciągu trzech pierwszych kwartałów r. ub.

Odbyło się w Warszawie posiedzenie zarządu Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskim. Rozpatrywano m. in. zagadnienie usprawnienia zaopatrywania gazowni w węgiel, zwiększenia produkcji koksu oraz rewizji formy i poboru wysokości opłat od konsumpcji gazu na Fundusz Pracy. Prezesem Związku jest obecnie dyr. gazowni poznańskiej, inż. Antoni Dziurzyński.

Na ostatnim posiedzeniu komisji

skarbowej Izby przemysłowo-handlowej w Warszawie wysunięto wniosek pewnego rozszerzenia ulg w opłatach za świadectwa przemysłowe na 1938 r. w stosunku do tych, jakie obowiązywały w b. r.

Prasa codzienna doniosła o spadku zbytu tektury w Polsce. Zbyt tektury w ciągu 3 kwartałów b. r. wyniósł 29.672 tony wartości 12.509 tys. zł., a więc mniej o 1.243 tony i o 82 tys. zł. wartości w porównaniu z tym samym okresem r. ub. Spadł też zbyt tektury surowej, służącej do wyrobu papy dachowej.

Pojawiły się ponownie pogłoski o rzekomym udzieleniu przemysłowi włókienniczemu w Białymstoku wielkich zamówień eksportowych do Chin. Wiadomości te nie zostały potwierdzone i prawdopodobnie są tak samo wyssane z palca, jak lansowane w swoim czasie pogłoski o 15-milionowych dostawach do Chin, uzyskanych również przez Białystok. Tym razem plotka jest skromniejsza, gdyż mówi tylko o 2 milionach zł., co i tak wobec narzekań przemysłu białostockiego na zanik dostaw na Daleki Wschód nie wydaje się być możliwym. Z drugiej jednak strony dowiadujemy się iż odpowiednie czynniki są obecnie w kontakcie z szypierami angielskimi, interesującymi się szczególnie eksportem do Chin i pewne rezultaty w dziedzinie dostaw artykułów włókienniczych zdołano już osiągnąć.

Wrócił do Warszawy b. min. Kühn, który z ramienia Związku Przedsiębiorstw Komunikacyjnych reprezentował Polskę na posiedzeniu komitetu dyrekcyjnego Międzynarodowego Związku Przedsiębiorstw Komunikacyjnych, które odbyło się w pierwszych dniach b. m. w Düsseldorfie. Omawiane były sprawy organizacyjne oraz związane z przygotowaniem do walnego zgromadzenia Związku, które odbędzie się w styczniu 1938 r. w Paryżu i zaakceptować ma nowe zasady współpracy międzynarodowej w dziedzinie komunikacji znaczenia miejscowego (miejskiej i podmiejskiej). Nie ulega wątpliwości, że ze względu na wyjątkową aktualność zagadnień komunikacji miejskiej i podmiejskiej w Polsce w chwili obecnej (Warszawa) — delegacja nasza na tym zgromadzeniu prezentować się będzie jak najliczniej.

Ustalono zostało, iż projektowana w swoim czasie na wrzesień b. r. wycieczka przedstawicieli polskich sfer gospodarczych do Holandii w połączeniu ze zwiedzaniem jesiennych targów w Utrechcie — odbędzie się ostatecznie w marcu 1938 r. Przełożenie terminu nastąpiło na tle licznych listów, napływających do organizatorów wycieczki, w których domagano się zmiany terminu wycieczki na późniejszy. W ten sposób zapewniony został znacznie liczniejszy, niż się tego początkowo można było spodziewać — udział przedstawicieli naszego życia gospodarczego w tej donioślejszej wycieczce. Jest również rzeczą możliwą, że Polska zorganizuje na odbywających się w tym samym czasie targach utrechckich 1938 r. — własne stoisko.

Zagraniczne aktualia gospodarcze w paru słowach

Oficjalnie podano do wiadomości o zaaprobowaniu przez rząd japoński planu organizacji w Mandżurii wielkiego towarzystwa holdingowego z kapitałem 450 miln. jen, który zostanie zasubskrybowany, częściowo przez rząd mandżurski, częściowo przez wielkie przedsiębiorstwo hutnicze w Japonii, częściowo zaś — przez prywatnych subskrybentów. Nowe przedsiębiorstwo ma skupić w swoich rękach dyspozycję całego hutnictwa Mandżurii poczyni poważne inwestycje i ma być głównym narzędziem realizacji 5-letniego mandżurskiego planu

gospodarczego. W ten sposób utworzenie tego przedsiębiorstwa oceniać należy jako bardzo ważne wydarzenie natury nie tylko gospodarczej, lecz i politycznej.

Norweska spółka akcyjna „Polaris” dla połowy wielorybów oraz fabrykacji tranu uzyskała w sezonie 1936/37 czysty zysk w wysokości 2.076.274 koron norweskich. Na dywidendę przeznaczono 600.000 koron, czyli 150% od akcji.

S. A. „Polaris” wyrobiła w tym sa-

mych sezonie 1936/37 — 76.387 beczek tranu ogólnej wartości 5.433 tysięcy koron. Całkowitą tę ilość tranu wyeksportowano do Niemiec.

Światowa produkcja wolframu, ważnego artykułu przy fabrykacji żarówek elektrycznych, oceniona została na b. r. na ok. 30 tys. ton wobec 26 tys. ton w r. ub. i zaledwie 6 tys. ton w 1932 r.

Utrzymująca się na rynku londyńskim cena 125 sh. jest dwukrotnie wyższa, niż w 1918 r., co jest wynikiem (dalszy ciąg na str. 6)

Kursy transakcyjne w październ. 1937 roku, notowane na Gieldzie Pieniężnej w Warszawie

Pierwsza cyfra oznacza kurs najniższy, druga najwyższy.

Dewizy.		
Amsterdam	292.40	— 293.05
Berlin	—	—
Bruksela	89.10	— 89.40
Gdańsk	100.—	—
Helsingfors	11.58	— 11.62
Kopenhaga	117.05	— 117.30
Londyn	26.19	— 26.30
Mediolan	27.85	— 27.88
Montreal	—	—
Nowy Jork czek	5.28 ³ / ₄	— 5.29 ³ / ₄
Nowy Jork telegraficzny	5.29	— 5.29 ⁷ / ₈
Oslo	131.70	— 132.15
Paryż	17.40	— 18.15
Praga	18.47	— 18.53
Sztokholm	135.10	— 135.60
Tel-Aviv	—	—
Zurych	121.55	— 122.15
Papiery państwowe.		
3% Prem. Poż. Inwestycyjna I-em.	67.50	— 69.—
3% Prem. Poż. Inwestycyjna I-m. (ser.)	81.00	— 82.50
3% Prem. Poż. Inwestycyjna II-em.	68.50	— 70.00
3% Prem. Poż. Inwestycyjna II-em. (ser.)	82.00	— 83.50
4% Prem. Poż. Dolarowa (Dolarówka)	38.25	— 39.25
4% Poż. Konsolidacyjna odc. większe	58.50	— 60.00
4% Poż. Konsolidacyjna od. drobne	58.25	— 59.75
4 ¹ / ₂ % Wewnętrz. Poż. Państw.	55.00	— 57.25
5% Poż. Konwersyjna	60.50	— 62.50
5% Konwersyjna Pożyczka Kolejowa	60.00	— 60.50
7% L. Z. Państw. Banku Rolnego	83.25	—
8% L. Z. Państw. Banku Rolnego	94.00	—
5 ¹ / ₂ % L. Z. i Oblig. Komun. B. G. K.	81.00	—
7% L. Z. i Oblig. Komun. B. G. K.	83.25	—
8% L. Z. i Oblig. B. G. K.	94.00	—
8% Oblig. Budowl. B. G. K.	93.00	—
Prywatne papiery lokacyjne:		
7% L. Z. funtowe Tow. Kred. Przem. Pol.	—	—
8% L. Z. funtowe Tow. Kred. Przem. Pol.	72.00	— 75.—
4% L. Z. Ziemskie — VI S.	47.50	— 48.00
4 ¹ / ₂ % L. Z. Ziemskie V S.	54.00	— 56.25
8% L. Z. Ziemskie (gwarant.) dol.	68.00	— 70.25
4% L. Z. Poznańskiego Ziemstwa Kred.	—	—
4 ¹ / ₂ % L. Z. Poznańsk. Ziemstwa Kred. ser. L	53.75	— 56.00
4 ¹ / ₂ % L. Z. Poznańsk. Ziemstwa Kred. ser. K	54.50	—
4 ¹ / ₂ % L. Z. m. Warszawy	58.50	— 60.00
5% L. Z. m. Warszawy	63.13	— 64.75
5% L. Z. m. Warszawy z 1933 r.	61.13	— 62.75
5% L. Z. m. Warszawy z 1936 r.	62.50	—
5% L. Z. m. Częstochowy	—	—
5% L. Z. m. Częstochowy z 1933 r.	55.00	—
5% L. Z. m. Kalisza	—	—
5% L. Z. m. Kalisza z 1933 r.	50.00	— 50.50
5% L. Z. m. Kielc z 1933 r.	—	—
5% L. Z. m. Lublina	—	—
5% L. Z. m. Lublina z 1933 r.	—	—
4 ¹ / ₂ % L. Z. m. Łodzi	—	—
5% L. Z. m. Łodzi	59.00	—
5% L. Z. m. Łodzi z 1933 r.	55.75	— 56.50
5% L. Z. m. Piotrkowa z 1933 r.	—	—
5% L. Z. m. Radomia z 1933 r.	47.00	—
5% L. Z. m. Siedlec z 1933 r.	37.75	— 39.00
4 ¹ / ₂ % Oblig. m. st. Warszawy V poz.	—	—
6% Obligacje m. st. Warszawy VI poz.	64.00	— 64.75
6% Oblig. m. st. Warszawy VIII i IX poz.	61.00	— 62.50
5 ¹ / ₂ % Obligacje m. st. Warszawy VII poz.	56.00	— 57.50
5% Obligacje Pol. Banku Komunal. II-em.	72.00	—
5% Oblig. Pol. Banku Kom. III — IV em.	81.00	—
Akcje.		
Bank Handlowy	—	—
Bank Polski	105.50	— 109
Powszechny Bank Kred.	—	—
Puls	—	—
Siła i Światło	—	—
Częstocice	—	—
Dobre	—	—
Warsz. Tow. Fabr. Cukru	33.00	— 36.00
Nieledew	—	—
Warsz. Tow. Kop. Węgla	22.50	— 26.35
Granat	—	—
Lilpop	50.25	— 54.00
Modrzejów	9.25	— 10.00
Norblin	66.00	— 70.00
Ostrowiec	24.50	— 26.50
Starachowice	30.25	— 33.00
Haberbusch	41.00	— 43.50
Wysoka	—	—
Kluczevska Fabr.	—	—

Kursy orientacyjne z dnia 29 i 30 paźdz. 1937 r., notowane na Gieldzie Pieniężnej w Warszawie

(Kurs pierwszy oznacza „sprzedaż”, drugi „kupno”).

Dewizy.		
Berlin	212.97	— 212.11
Budapeszt	—	—
Bukareszt	—	—
Gdańsk	—	—
Helsingfors	—	—
Kopenhaga	117.44	— 116.86
Mediolan	27.96	— 27.76
Montreal	5.29 ³ / ₄	— 5.27 ¹ / ₄
Nowy Jork	—	—
Oslo	132.23	— 131.57
Sofia	—	—
Tallin	—	—
Tel - Aviv	26.32	— 26.18
Wiedeń	99.20	— 98.80
Banknoty:		
Belgi belgijskie	89.58	— 89.15
Dinary jugosłow..	—	—
Dolary Stan. Zjedn.	5.29	— 5.26 ¹ / ₂
Dolary kanadyjskie	5.29	— 5.26 ¹ / ₂
Florency holenderskie	293.42	— 291.70
Franki francuskie	18.05	— 17.55
Franki szwajcarskie	122.40	— 121.60
Funty angielskie	26.32	— 26.16
Funty palestyńskie	26.20	— 25.90
Guldeny gdańskie	100.20	— 99.80
Korony czechosłow.	17.50	— 16.50
Korony duńskie	117.44	— 116.60
Korony estońskie	—	—
Korony norweskie	132.23	— 131.25
Korony szwedzkie	135.68	— 134.70
Leje rumuńskie	—	—
Lewy bułgarskie	—	—
Liry włoskie	21.60	— 21.00
Łaty łotewskie	—	—
Marki fińskie	11.62	— 11.20
Marki niemieckie	121.00	— 115.00
Pengö węgierskie	—	—
Szylingi austriackie	98.00	— 97.00
Pożyczki państwowe:		
3% Prem. Poż. Inwestyc. I em. (ser.)	82.—	— 81.75
3% Prem. Poż. Inwestyc. II-em	—	—
5% Państw. Poż. Konwersyjna	—	—
5% Konwers. Poż. Kolejowa	60.50	— 60.00
Listy zastawne towarzystw kredytowych.		
7% Tow. Kredyt. Przemysłu Polskiego	75.50	— 74.50
8% Tow. Kredyt. Przemysłu Polskiego	—	—
4% Ziemskie w Warszawie s. VI	47.50	— 46.50
4 ¹ / ₂ % Ziemskie w Warszawie s. V	—	—
8% Ziem. w Warszawie gwarantowane dol.	70.50	— 70.00
4% Pozn. Ziem. Kredyt.	49.00	— 48.00
4 ¹ / ₂ % Pozn. Ziem. Kredyt. ser. „L”	54.00	— 53.50
4 ¹ / ₂ % Pozn. Ziem. Kredyt. ser. „K”	54.00	— 53.50
4 ¹ / ₂ % m. Warszawy	58.75	— 58.50
5% m. Warszawy	63.25	— 63.00
5% m. Warszawy 1933 r.	—	—
5% m. Warszawy 1936 r.	63.00	— 62.50
5% m. Częstochowy	56.50	— 55.00
5% m. Częstochowy 1933 r.	54.50	— 54.00
5% m. Kalisza	51.50	— 50.50
5% m. Kalisza 1933 r.	50.50	— 50.00
5% m. Kielc 1933 r.	54.00	— 52.50
5% m. Lublina	51.50	— 50.25
5% m. Lublina 1933 r.	51.00	— 50.00
4 ¹ / ₂ % m. Łodzi	55.00	— 54.00
5% m. Łodzi	58.50	— 57.50
5% m. Łodzi 1933 r.	—	—
5% m. Piotrkowa	55.00	— 54.00
5% m. Piotrkowa 1933 r.	51.50	— 51.00
5% m. Płocka	58.00	— 56.00
5% m. Radomia	48.00	— 47.50
5% m. Radomia 1933 r.	47.50	— 47.00
5% m. Siedlec	39.50	— 38.50
5% m. Siedlec 1933 r.	38.00	— 37.50
Obligacje komunalne:		
I 4 ¹ / ₂ % Poż. Konwers. m. Warszawy	—	—
II 4 ¹ / ₂ % Poż. Konwers. m. Warszawy	80.00	— 75.00
III 4 ¹ / ₂ % Poż. Konwers. m. Warszawy	80.00	— 75.00
V 4 ¹ / ₂ % Poż. Konwers. m. Warszawy	51.00	— 50.50
VII 5 ¹ / ₂ % Poż. Konwers. m. Warszawy	57.50	— 56.50
VI 6% Poż. Konwers. m. Warszawy	64.50	— 63.50
VIII i IX 6% Poż. Konwers. m. Warszawy	61.00	— 60.00
8% Poż. Szkolna z 1925 r. S. I. — IV	—	—
5% Poż. Konwers. m. Łodzi 1934 r. ser. B.	—	—
6% Poż. Konwers. m. Łodzi 1934 r. ser. A.	—	—
5% oblig. konwers. Pol. Banku Komun. II e.	73.00	— 72.00
5% oblig. konwers. Pol. Banku Komun. III e.	82.00	— 81.00
5% oblig. konwers. Pol. Banku Komun. IV e.	82.00	— 81.00
5% oblig. Sp. Akc. Zakł. Ostrowieckich	—	—

REDAKCJA: Warszawa, Al. Jerozolimskie 93, tel. 6-38-19. ADMINISTRACJA: ul. Ś-to Krzyska Nr. 25, w Domu Bankowym „Józef Skowronek i S-ka., Spółka Komandytowa”, tel 506-34. Administracja czynna z wyjątkiem świąt i niedziel od godz. 9-ej do 16-ej. Konto P. K. O. Nr. 27111
 DZIAŁ OGŁOSZEŃ: Warszawa, Mazowiecka 3 m. 16, tel. 2-16-82. Warunki prenumeraty w Warszawie i na prowincji: rocznie zł. 20.—, półrocznie zł. 10.—, kwartalnie zł. 5.—, miesięcznie zł. 1,80. Zagranicą rocznie zł. 26.—. Numer pojedynczy 50 groszy. Cena ogłoszeń: strona zł. 800.— 1/2 strony zł. 450.—; 1/4 strony zł. 250.—; 1/8 strony zł. 200.—; 1/16 strony zł. 150.—. Drobne ogłoszenia: po zł. 1 za wiersz milim. lub jego miejsce